

מלחמת העולם השנייה

1945 – 1939

מושגים כלליים

1

חלוקת פולין

- מלחמת העולם השנייה החלה בספטמבר 1939, כאשר בריטניה וצרפת הכריזו מלחמה על גרמניה בעקבות הפלישה של גרמניה על פולין.
- למרות שכביכול פרוץ המלחמה הייתה בעקבות הפלישה של גרמניה לפולין, הסיבות למלחמה הן מורכבות יותר...

2

רקע לפרוץ מלחמת העולם השנייה

- תוצאות מלחמת העולם הראשונה- תבוסה לגרמניה.
- הקמת משטר דמוקרטי חלש שנקרא רפובליקת ויימאר.
- משבר כלכלי עמוק (אבטלה, אינפלציה) בעולם ובגרמניה.
- אדולף היטלר מקים בראשית שנות ה-20 את המפלגה הנאצית.
- חוזה ורסאי.

3

רקע לפרוץ המלחמה

חוזה ורסאי

עם סיום מלחמת העולם הראשונה התכנסו מנהיגי בנות הברית המנצחות, **בארמון ורסאי** שבצרפת וניסחו הסכם כניעה לגרמניה.

הסעיפים העיקריים של חוזה ורסאי היו:

- **סעיף אשמה** - גרמניה צריכה לקבל את האשמה על מלחמת העולם הראשונה
 - **פיצויים** - גרמניה צריכה לשלם עבור נזקי המלחמה. (פיצויים כבדים)
 - **פירוק נשק** - לגרמניה הותר להחזיק צבא קטן שש ספינות ונאסרה החזקת טנקים, חיל אוויר וצוללות.
 - **החזרת שטחים** - שטחים שנכבשו ע"י גרמניה נלקחו ממנה וחבר הלאומים החליט מה לעשות בהם.
- הגרמנים חתמו ללא ברירה על ההסכם למרות שגרמניה לא יכלה להרשות לעצמה לשלם את הקנסות הכבדים- בעקבות המלחמה בגרמניה היו עניים מאוד, לא היו מקומות עבודה ומחירי המזון ומוצרי היסוד היו גבוהים. העם הגרמני הרגיש מושפל והחלה התנגדות קממשל.

עלייתו של היטלר לשלטון

היטלר עלה לשלטון בדרך דמוקרטית. הכיצד?...

- היטלר ניצל את המצב הקשה אליו נקלעה גרמניה עם סיום מלחמת העולם הראשונה.
- אט אט הוא ריכוז סביבו צעירים המאוכזבים מהשלטון הגרמני ש"השפיל את המדינה", הוא נבחר להנהיג את המפלגה הנאצית, מנסה לבצע מהפך אלים, נכשל ונשלח למאסר. (1923)
- עם שחרורו המהיר הוא ממשיך בדרכו להנהגת המדינה.
- היטלר מפעיל תעמולת בחירות, מפעיל צבא נאמנים כנגד מתנגדיו ומצליח, בעזרת הבטחות לעתיד טוב, להגיע לפרלנט הגרמני.
- בפרלמנט הוא מתבקש להרכיב את הממשלה-בעקבות סדרת פעולות אלימות שהפעיל נגד מתנגדיו. (1933)
- עם הרכבת הממשלה משנה היטלר את חוקת המדינה ומכריז על עצמו כפיהרר-מנהיג עליון הממונה על הממשלה, הצבא, המשטרה והמשפט במדינה.

האידיאולוגיה הנאצית

1. עליונות ואחדות האומה והגזע.
2. עליונות המנהיג (פיהרר=מנהיג מוחלט).
3. הערצת הכוח והמלחמה (מלחמה=מצב טבעי).
4. תורת הגזע כייחודה של האידיאולוגיה הנאצית.
5. היררכיה גזעית-
 - א) יוצרי התרבות- הגזע הארי המחונו
 - ב) נשאי תרבות- מלמדים ומחקים תרבות (יפאנים)
 - ג) מהרסי תרבות- גזע נחות, טפילים (היהודים)

פעולותיו של היטלר

- טרור כלפי מתנגדיו וכמה מתומכיו.
- הגמת פלוגת סער S.A
- שינוי שיטת המשטר (מפלגה אחת).
- פעילות בתחום החינוך והתרבות (נוער היטלראי).
- הקמת משרד לתעמולה (בראשות גבלס).
- הקמת ה"גסטאפו" - משטרה חשאית שפעלה במחנות הריכוז.
- הקמת יחידת ה S.S - שמירה על ביטחון המדינה ומנהיגיה.

7

פעולותיו של היטלר

- מטרותיה של מדיניות החוץ הנאצית "מרחב המחיה".
עם הכרזתו לפיהרר מתחיל היטלר לפעול בשני מישורים-גלוי וסמוי.
במישור הסמוי:
- * היטלר מתחיל בחשאי לפתח כלי נשק, מגדיל את צבאו ע"י גיוס כוח אדם ובניית צוללות וחיל אוויר. **והכל בניגוד להחלטות הסכם ורסאי.**
במישור הגלוי:
 - היטלר מתחיל לבדוק את תגובת הקהילה הבינלאומית ע"י התגרריות וכיבוש מחדש של שטחים שנלקחו מגרמניה.
 - בשנת 1936 הורה היטלר לצבאו להיכנס לאזור הריין-שטח גבול עם צרפת-לא היתה תגובה של בנות הברית.
 - בשנת 1938, חיילים גרמנים פולשים לאוסטריה, לאחר משאל עם סופחה אוסטריה לגרמניה. (האנשלוס).
 - כעבור חצי שנה נכבש "חבל הסודטים" שבצ'כוסלובקיה ולאחריו המדינה כולה.

8

למרות הקריאות לעזרה מממשלת צ'כוסלובקיה, בריטניה או צרפת לא היו מוכנות לנקוט בפעולה צבאית נגד היטלר. עם זאת, נראה היה כי פולין יהיה היעד הבא של היטלר, והן בריטניה וצרפת הבטיחו לנקוט בפעולה צבאית נגד היטלר אם הוא יפלש לפולין.

היטלר שפעל עפ"י תוכנית ברורה פעל גם בדרך מדינית במקביל לזו הצבאית, הוא החל בשרשרת הסכמים ובריתות:

- "ברית רומא ברלין" עם מוסליני שליט איטליה.
- ברית עם יפן (נלחמה בארה"ב)
- "הסכם ריבנטרופ – מולוטוב" - נחתם מול רוסיה ונושא את שמות שרי החוץ של שתי המדינות. הסכם זה אפשר את כיבוש פולין, ביטל את עצמאותה וחילק אותה בין שתי שכנותיה.

כיבוש פולין

גרמניה

בריה"מ

■ פגישה גרמנית - רוסית בפולין

9

אירועים מרכזיים במלחמה

- 9/1939 - כיבוש פולין בתוך 24 שעות. פולין חצויה (מערב ומזרח).
- תנועת הגרמנים מערבה.
- 1940 - כיבוש צרפת והקמת ממשלת בובות - ממשלת פטן.
- 1940 - הקרב על בריטניה.
- מלחמה כלל עולמית - הפלישה לרוסיה במבצע ברברוסה.
- 12/1941 - יפן מכריזה מלחמה על ארה"ב.
- 6/1942 - המפנה במלחמה
- 6/1944 - מבצע אוברלורד - הנחיתה בנורמנדי.
- 4/1945 - כניסת בעלות הברית לגרמניה - היטלר מתאבד.
- 8/1945 - פצצות אטום - הירושימה ונגסקי. 120,000 הרוגים!

A map of Europe during World War II, illustrating the division between the Soviet Union (red) and Nazi Germany (orange). The map includes labels for various countries and regions in Hebrew, such as Finland, Sweden, Norway, Denmark, Poland, Czech Republic, Slovakia, Hungary, Romania, Bulgaria, Greece, Turkey, and others. Arrows indicate military movements or territorial claims.

11

12

■ הקרב על בריטניה 1940

■ הבליץ של לונדון

13

- מלחמת בזק- "בליצקריג".
- 11/1939 מלחמת החורף (רוסים מול פינלנד).
- "המלחמה המדומה" (בריטניה וצרפת מול הגרמנים)
- "הבליץ"- צ'רצ'יל בפרלמנט- "מעולם לא היו רבים כל כך חבים כה הרבה למעטים כל כך".
- 12/1945 פרל הארבור- הנשיא רוזוולט.
- הכלל של היטלר:
- **ראשית כבוש! שנית שלוט! שלישית נצל!**

14

7.12.1941 – ההתקפה היפנית על ארצות הברית בפרל הרבור

15

מבצע אוברלורד – יוני 1944

- קדמו למבצע הפצצות כבדות על מערך ההגנה הגרמני המבוצר בחופי מערב צרפת, שכונה "החומה האטלנטית".
- לפני עליית השחר, הוחל בהצנחת כוחות גדולים בעורף האויב הגרמני כדי לחבל בהגנה הגרמנית.
- בבוקר הונחתו כ-150,000 חיילי בעלות הברית על חופי נורמנדיה, כשהם נאבקים בהגנה הגרמנית המבוצרת.
- לאחר קרב קשה שבו נהרגו אלפי חיילים, הצליחו כוחות הברית להאחז בחוף ולפרוץ את החומה האטלנטית. מכאן ועד לכיבוש צרפת היתה הדרך קצרה.

16

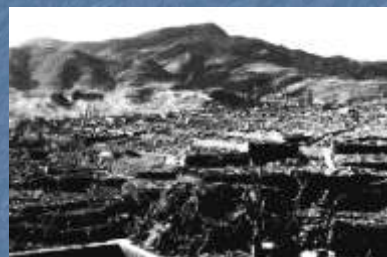
17

המניעים להטלת פצצות האטום על יפן

- ארה"ב לא היתה מוכנה להסתכן במאות אלפי חיילים הרוגים במקרה של נסיון לפלוש ולכבוש את יפן.
- הנשיא טרומן, שהחליף את רוזוולט היה תקיף יותר מקודמו, ורצה לסיים את המלחמה מהר ככל האפשר ולהחזיר את החיילים הביתה.
- הטלת פצצת האטום היתה הפגנת כח מרתיעה כנד ברית המועצות, בשל היריבות שהחלה להתגלות בין שתי המדינות באותה תקופה.

18

הטלת פצצות האטום על יפן

19

סיום המלחמה

20

כ- 59 מיליון הרוגים

מה- 1/9/1939 עם הפלישה לפולין
ועד 8/5/1945 עם החתימה על חוזה כניעה

21